

ABONAMENTUL:
Pe un an . . . 24 Cor.
Pe o jum. de an 12 "
Pe trei luni . . . 6 "

Pentru România şi
străinătate:
Pe un an . . . 40 lei.
Pe o jum. de an 20 "

GAZETA TRANSILVANIEI

ZIAR POLITIC NAȚIONAL.

REDAȚIA
ȘI ADMINISTRAȚIA
Târgul Inului Nr. 30

INSERATELE
se primesc la admini-
strație. Prețul după tarife
și învoială.

Manuscrisurile nu se în-
napoiesc.

TELEFON Nr. 226.

Chestiunea română.

— Quid nunc? —

(Articol final.)

In cele 9 articole de până acum am atins abia câteva elemente din vastul complex al chestiunii române.

Conștiința însă ne-a îndemnat ca în aceste momente hotărâtoare să facem atât cât ne stă în putință pentru a contribui pe cât se poate la limpezirea situației și pentru a arăta celor cari poartă astăzi în mână soarta neamului românesc din Transilvania și Ungaria calea adevărată pe care trebuie să o urmeze, dacă țin ca să rămână reprezentanții sinceri și adevărați ai *sufletului* românesc și dacă vreau ca să servească cu succes cauza acestui neam.

Tot ce am scris în cei nouă articoli a fost întemeiat pe date, pe combinații reci ș-am păstrat consecvent realitatea faptelor.

Nu vom fi acuzăți deci de nici o parțialitate în cele ce urmează, dacă în baza celor de până acum ne vom da părerea sinceră, pe față, fără niciun incunjur.

Greaua răspundere, ce avem față de viitorul neamului ne îndeamnă s'o facem.

E vorba de pace ori război. Nimic mai frumos, mai ideal ca pacea și nimic mai obositor, mai sălbatic ca războiul.

Dar nu orice pace e frumoasă și nu orice pace coboară liniștea în conștiințe. E și pace rușinoasă, care e mai rea ca cel mai dezastruos război. Și nu orice război e obositor și sălbatic. Sunt și războaie glorioase, cari oțlesc, cari fac cinstie, cari singure pot duce la pace.

Noi Românii din Transilvania și Ungaria suntem într-o continuă războire cu guvernarea noastră, ori să zicem cu poporul maghiar.

Convingiți de valoarea noastră, sîrînd marele capital de energie care rezidă în noi, mai stabilind o anumită comunitate de interese între noi și ei, speriați de marele succes de astăvară al României, combinațiile de alianță ale imperiului, interesele dinastiei etc., toate acestea i-au îndemnat pe guvernarea noastră și în prima linie pe șeful acestora, ca să stea cu noi de vorbă și să stabilească între noi și ei un modus vivendi.

De voie de nevoie s-au simțit dela început îndemnați să declare și să recunoască desmițînd astfel minciuna tradițională că da, noi cetățenii români ai Ungariei nu suntem împărțiași de aceleași drepturi ca Maghiarii și că între noi și ei e o mare deosebire de tratare.

Un adevăr elementar!

Tot dela început au recunoscut și existența partidului nostru național.

Al doilea adevăr elementar!

Ș-atât! Mai mult nu știm nimic.

Guvernarea noastră au mers deci cu „concesiile” lor până la două adevăruri elementare, cari au existat și până acum. Au recunoscut că nu suntem egali cu Maghiarii și că noi, durere, existăm pe plaiurile acestei țări.

Pe noi cei ce cunoaștem istoria trecutului nostru, aceste două „concesi” ne fac să zămbim. Căci doar de atâtea ori s-au confirmat aceste adevăruri nu de noi, ci de ei, de guvernarea, de șefii lor și spre mângăierea celor naivi o spunem, că aceasta a știut-o și străinătatea ș-a așteptat și împărțatul.

Da, s-a știut în lumea întreagă că aici în Ungaria există un neam

românesc, care e prigonit de guvernarea maghiară, și care e amenințat în ce are el mai sfânt: în existența sa națională. Nimenea în toată lumea n-a crezut și n-a susținut, că Românii ar fi tratați de politica de guvernament egal cu Maghiarii. Și nici ei n-au spus vre-odată că *națiunea* română ar fi egală în drepturi cu *națiunea* maghiară.

La ce deci atîta sfară în țară pentru un adevăr care a fost, este — și va fi cîtă vreme noi vom fi naivi, creduli și — lași?

E mare bucuria și pentru că s-a recunoscut existența partidului nostru național.

Cîtă ignoranță Doamne!

D-apoi deschideți domnilor istoria și — cetiți și — învățați. Veți afla acolo, că partidul nostru există de veacuri, el e expresiunea existenței noastre ca neam. El există prin noi înșine și e egal cu existența în sine a neamului românesc. Asta v'a spus-o indirect chiar Tisza, când a declarat în parlament: că partidul național, ba și comitetul acestuia a existat și a funcționat ca atare și sub coalitiție Mai mult n-a putut spune, pentru că ar fi fost prea naiv. Ne-a dat însă el unghurul să înțelegem că și noi ar trebui să ne cunoaștem istoria mai bine.

Care-i deci nouitatea concesiilor? Aceea, că șeful guvernului unguresc a recunoscut, că existăm, că suntem și că vom fi?

Slavă Domnului, cum am putut exista mii de ani pe aceste plaiuri luptînd cu toate urgiile vremurilor și înfruntînd toate viforele vieții, credem că vom putea exista și de aci înainte, chiar și fără consimțămîntul D-lui Tisza, cu atît mai vîrtos, că astăzi suntem și mai mulți și mai tari și mai conștienți și pentru că avem înainte de toate un popor minunat, conștiu de sine, care se distinge și se afirmă ca cel mai mare agitator și ca cel mai hotărât opozant al actualei politice de guvernament.

A primi drept concesiile aceste două, pe cari le am avut din mila sorții ticăloase ș'a bunului D-zeu cred, că ar trebui să fim prea afară din cale de naivi.

În ceea ce am scris până acum despre chestiunea română am arătat ce ni compete și ce vrem pentru ca de fapt să se stabilească o pace între noi și poporul maghiar. Fără drepturile avute nici vorbă nu poate fi de o pace.

O pace rușinoasă, o pace de ingenucherie nu credem, că va cuteza cineva să facă. La o astfel de umilire nu ne poate duce nime. Ar provoca o astfel de revoltă ș'o astfel de mînie în sufletul acestui neam cercat de suferințe seculare, încît nici nu cutezăm să ne gîndim la ce ar putea urma.

Dacă la 1848, când noi eram și mai puțini și mai slabi și mai inconștienți, căci doar eram încă iobagi, am cutezat să cerem toate și cele mai demne garanții pentru existența noastră națională, — cu atît mai vîrtos suntem datorii astăzi să pretindem o astfel de normare a vieții noastre, care să ne asigure existența națională pentru toate timpurile.

Ar fi o prea mare rușine, ar fi o prea revoltătoare lașitate, ca în vremea de azi să depunem armele și să ne întorcem din drumul, care ne duce la triumf. Copii noștri și generațiile viitoare ne vor blăstăma

cu drept cuvînt, iar istoria va vorbi odinioară cu meritat dispreț despre noi, ori, poate cine știe, va înscrie pieirea unui neam, care a depus armele într'un timp, când lupta putea să-i încoroneze fruntea cu cea mai desăvîrșită glorie.

Dar dacă nu vom primi, ce ne facem? Quid nunc? Se întrebă toți. — Ce întrebare! Mărturisim sincer că ne cutremură atîta lipsă de conștiință. La ce această întrebare? Dar ce au făcut părinții noștri, ce au făcut moșii și strămoșii noștri în vremurile când urgiile cădeau asupra capetelor lor cu nemiluita?

Și ce să primim? Ni s'a dat ceva ș'am refuzat? Trebuie să fim întrebați ca să ni-se dea un drept, care ne compete ca cetățeni ai acestei țări și ca neam alcătuitor de stat?

Dar situația imperiului o cere, dar România căreia i-s'a adresat groaznicul *aut aut*, dar dinastia, care singură ne-a mai rămas binevoitoare, ne o impune — ni-se spune din toate părțile.

Ciudat! Adecă noi cei mai nedreptățiți, noi cei tăvăliți în noroi, noi cei mai batjocuriți, noi paria, noi heloții avem să salvăm imperiul?

Dar ce, ce să facem ca să-l salvăm? Să faceți pace, să primiți ce vă dă Ungurii, ni se răspunde.

Dar ce ne dă Ungurii? Căci noi până acum, și din ceea ce a declarat Tisza, nu șim de nici-o concesiie, afară doar de cele „două” cari însă, precum am arătat, le avem din mila sorții blăstămate ș'a bunului Dzeu.

Ar urma deci în mod logic ca tot noi să dăm ca să fie pace și ca imperiul să fie salvat. Și oare ce-am mai da? De sigur ce ne-a mai rămas: *pielea și sufletul*

Ei dar asta nu se poate.

Imperiul dacă vrea să fie salvat trebuie să se așeze pe alte baze. Terrelele de azi sunt putrede, ele amenință să se prăbușească, trebuie temelii nouă, întocmiri nouă.

Iar dinastia dacă ni-i binevoitoare în mod sincer atunci să nu exercite presiune asupra noastră, cari nu mai avem nimic de dat, cari am pierdut totul, cari am rămas pe drumuri ca și cum nici n'am mai fi cetățenii acestui imperiu, ci asupra celor ce au totul, asupra celor cari ne-au lăsat fără nimic, asupra Maghiarilor, cari și ei înșiși recunosc, că noi suntem nedreptățiți.

Acel aut-aut care afirmative i-s'a adresat României încă sună cam ridicul. Cum adică, România e datoră să se alieze cu o țară în care frații cetățenilor ei sunt privați de toate drepturile cetățenești și omește? E ea datoră să se alăture la tripla alianță și să contribuie astfel indirect la desființarea celor 3 milioane și jumătate de Români din Transilvania și Ungaria, sprijinind opera guvernărilor noștri cari la umbra și sub protecția acestei lige făcute pentru conservarea *pacii* europene, atentează zi de zi la viața noastră? Ei, asta nu i-se poate cere României. Să tot fie vorba de interese superioare, dar un act atît de inconștient ș'atît de îndușmănit cu ceea ce numește conștiință și demnitate națională nu i-se poate cere. Ca să renunțe la o dragoste, pe care i-o provoacă legea sîngelui, de dragul unei *pacii* care însemnează pentru Românii din Ungaria un început de descompunere, o condamnare benevolă la moarte, asta nu se poate („Aiasta nu se poate Vodă!” — vorba lui Catargiu).

Dar în definitiv România facă ce-i place. E treaba ei și bărbății ei

din frunte sunt cei dinții chemați să judece ce au de făcut.

Noi însă iară să ne vedem de treabă Cine a ostenit, să șadă la o parte, lasă să vie luptătorii, să vie cei cari nu s'au urât de viață, cei cari cel mult o sfidează ori i-se uită cu bărbăție în față, cei cari înțeleg puterea jertfei ș'o caută.

Parcă aud pe socotiiți, pe calculații realști cum ripostează:

Să vie dară nebunii, fanaticii, disperații!

Da, da, nebunii. Să vie luptătorii. Asta-i singura combinație *reală*. Toate celelalte sunt visuri deșerte, cari ne vor duce la o catastrofă.

Căci să ne dăm bine seamă, noi până acum nici n'am luptat. Ca să obții ceva de cele mai multori se pretinde o luptă de veacuri. Noi abia în jumătatea veacului din urmă am produs mișcare mai conștientă și mai colectivă. Incolo am tot răbdat, am iobăgit ș'am tras alături cu dobitoacele la jugul domnilor.

Programul național, e drept, l'am făurit. Dar cît și cum am luptat pentru înfăptuirea lui? Irlandezii au luptat veacuri de-a rândul pentru home-rule-lul lor, confiscat de puterea engleză. Noi nici n'am încercat cel puțin o luptă mai serioasă pentru recăstigare autonomiei Transilvaniei și nici nu ne gîndim la vre-o luptă mai serioasă pentru autonomia națională, singura și exclusivă garanță pentru conservarea naționalității noastre. Irlandezii un singur moment n'au retras și n'au disperat în răușita cauzei lor. Și iată că astăzi puternicul Albion le redă ce le a luat cu forța: home-rule-ul.

Acest rezultat e uimitor, dar merită, căci pentru el s-au purtat cele mai frumoase și mai hotărâte lupte de un popor sărac și flămînd care însă era condus de niște fanatici, de niște „nebuni” cari erau totdeauna mîndrii dar și conștii de numele de *agitatori*, care li-se da.

Nu mai astfel se poate ajunge la biruință. Prin astfel de lupte seculare, consecvente și conștiente se pot traduce în fapte programele politice.

Programul nostru e deabea de 30 de ani dechizat în forma, în care l'avem și azi și ne și gîndim să-l abandonăm, căci ne cere prea multe efortări, prea multe jertfe „zadarnice”.

Te uimește într'adevăr felul asta de-a vedea.

În loc de a *estinde* un program de tot modest, ne gîndim să-l restrîngem, ba cine cunoaște chichetele ascunse ale sufletului multora dintre noi nu odată a putut să se convingă că aceștia se gîndesc foarte serios și la o abandonare dacă nu formală, dar la tot cazul faptică a programului nostru.

În loc de datorie — o abandonare! Asta e tot ce se poate mai nefiresc.

Să te gîndești la o luptă, să și concepi un program pentru purtarea ei ș-apoi când e vorba de începerea acesteia să cazii ostenit ori să te retragi dela o datorie, asta e tot ce se poate mai trist.

Dar. *Quid nunc?* Căci acesta se impune mereu, ni se adresează fără nici o considerație, fără de a se ține cont de trecutul, de conștiința, de forța și de aspirațiunile unui neam.

La 1890 încă obvenise un fel de treuga dei d'asta ca în cursul tratativelor actuale. Pe-atunci discutau Mocioni și Babeș cu comitetul național. (Să nu se confunde cumva cei doi — ambii capete ilustre — cu moderații de astăzi!). În creerii

guvernului d-atunci se iscară anumite prejudecăți. În curînd însă acesteia au dispărut în fața faptelor de-o frumoasă realitate. Și în urma lor s-a continuat balamucul: prigoniri, procese de presă etc.

Oamenii noștri de azi încă parcă așteaptă cine știe ce infern, dacă se va rupe „schimbul de idei” cu guvernul Pentru aceea învăluș pe acel *Quid nunc* (Ce va fi?) într'un vîl plin de mister și-i dă o accentuație gravă. Privirea celui ce te întrebă se umple parcă de o groaznică presimțire.

Trebuie să răzi. Căci nu-ți poți închipui acel infern, nici ajutat de cea mai prodigioasă fantazie.

Astăzi, când suntem cineva, când însemnăm și noi ceva, când România e arbitru Balcanului, când ea a făcut pacea dela București, când entuziasmul în armată s'a ridicat la cea mai înaltă valoare, când s'a dovedit, că numai cetățeanul liber și tratat cu dreptate poate și știe să lupte cu vitejie și devotament, când se știe, că preț pun ambele grupări de puteri pe alianța României care va avea rolul hotărîtor într'un viitor conflict între cele două grupări, când simțim că începe să se înțeleagă, că Unitatea etnică pe care o reprezintă tot mai mult Românișmul de pretutindeni dă garanța unei forțe mai concentrate și mai conștiente, decât ar da-o Ungaria în formațiunea ei de azi. ori chiar Ungurii, cari au dat și până acum destule dovezi de „fidelitate” și „loialitate” — când observăm, cum crește și se afirmă tot mai mult conștiința și încrederea în sine în sînul neamului românesc întreg dela Vlădică până la opincă — la ce ne am mai teme, la ce am mai întreba cu atîta groază: Ce va fi — Quid nunc?

Când tratau Maghiarii la 1866—67 cu Viena, Kossuth le scria din exil „să refuze orice tranșacție în ce privește garanțiile constituționale dela 1848”.

Conștiința și voința asta hotărîată trebuie să ne stăpînească și pe noi. Să nu se creadă că situația ni atît de disperată. Noi nu mai avem nimic de pierdut, ci numai de cîștigat.

Viitorul ni deschide cele mai frumoase perspective.

Dacă guvernul nu-și înțelege datoria să ne-o înțelegem noi. El vrea să ne zăpăcească, să ne slăbească rezistența, să ne abată atențiunea dela concentrarea forțelor în jurul unei acțiuni mari.

Increzuți pe conștiința ce ni s'a format și oțelit în cursul veacurilor de suferințe și mai ales în urma evenimentelor din urmă nu ne sfim de a lua lupta cu mai multă perseveranță și tărie, de a începe o acțiune mare în alianță cu toate *națiunile opimate* din această țară pentru a elupta completa democratizare a țării și deci completa noastră emancipare politică.

Căci o repetăm încă odată: sclavii au devenit liberi numai prin lupte seculare, prin suferințe și nu odată prin înfrîngeri. Pace nu pot să discute și încheie decît numai egali cu egali, cetățenii liberi cu cetățenii liberi.

Aceasta va fi adevărata pace cinstită și traică, iar nu cea de azi pentru care garantează din anumite considerații un *sințur om* care azi e și mâne nu mai e.

Sistemul trebuie smuls, el trebuie scos din rădăcini, ceea ce însă nu se va întampla decît prin luptă continuă

Aceasta e convingerea și credința noastră.

În semnul ei, suntem siguri, vom birui! (vn.)

Rolul României în evenimetele balcanice

Președintele Republicii franceze Poincaré și prim-ministrul Doumergue despre România și despre constelația politică europeană.

Reprezentantul ziarului «Universul» d-l I. Fermo a avut deosebită onoare să fie primit zilele trecute la Paris în audiență de președintele republicii franceze Poincaré și de prim-ministrul Doumergue, cari au binevoit să-l facă mai multe declarațiuni, menite să fie date publicității.

D-l Poincaré, care a primit cu multă amabilitate pe reprezentantul «Universului» a ținut să facă constatarea, că în calitate de șef al unui stat constituțional nu se poate pronunța asupra unor chestiuni de detalii politice pentru că păreriile Sale ar putea fi luate ca o indicațiune, ca o direcțiune a politicii guvernului și aceasta n-o poate face. Va interveni însă personal pe lângă d. Doumergue, prim-ministrul Franței, care având și libertatea și răspunderea constituțională, îi va da toate lămuririle de care va avea nevoie. Cu toate acestea președintele Poincaré a ținut să facă următoarea constatare asupra rolului pe care România l-a jucat în ultimele evenimente balcanice:

Franța nu are decât admirație și cuvinte de laudă pentru înțelepciunea cu care a fost condusă politica României în Balcani. România a jucat și joacă încă un rol de factor ponderator și ea și-a îndeplinit în tot timpul cu toată autoritatea unui stat civilizată acest rol. Guvernul Franței a apreciat nuzintele României pentru menținerea păcii și Franța înțelegă, amică sinceră a păcii, n'a avut decât cuvinte de admirație și de laudă pentru tot ce a făcut România pentru restabilirea păcii în Balcani.

Prezidentul Republicii a mai adăugat, că de altfel are credința că aceeași impresiune bună a făcut-o acțiunea României în toate țările civilizate și amice ale păcii.

Prim-ministrul Doumergue a făcut la întrebările ce li s'au pus, următoarele enunțări importante:

Pacea nu va fi tulburată.

Cum privește Franța viitorul?

— *Privesc cu încredere viitorul. Am convingerea că toate greutățile au fost înlăturate și că acum nu mai e nevoie decât de bunăvoință pentru ca în noua lor situație Statele balcanice să se poată dezvolta în liniște.*

— Credeți că chestiunea insulelor va fi în curând rezolvată și pe cale pașnică?

— Știți că puterile au căzut de acord asupra acestei chestiuni. Imi este imposibil să cred că hotărârea Puterilor nu va fi ascultată.

Statele balcanice au cele dintâi tot interesul ca era de pace să se stabilească pentru o vreme cât mai îndelungată.

Dar chestiunea Albaniei?

— Cred că și cu privire la Albania greutățile mari au fost înlăturate. Trebuie acum bunăvoință și sper că în curând principele de Wied va intra în Albania și acest tânăr Stat se va putea dezvolta în liniște.

— Ce speranțe aveți în viitorul Albaniei?

— Nu pot să fac profeții, dar nu văd de ce ori și care dintre noi nu ar avea cele mai bune speranțe pentru viitorul acestui Stat.

Rolul României în conflictul Balcanic.

— Cum a considerat Franța rolul României în conflictul balcanic?

Sunt foarte fericit că mi se prezintă ocazia să pot afirma din nou *admirația mea și a guvernului francez pentru modul cum și-a îndeplinit misiunea România*. N'a fost numai înțelepciune în conducere, dar a fost mai ales hotărâre și măsură. România s'a impus nu numai ca un factor de civilizație și de pace, dar și ca un factor de cumpănare. Ea a știut — și aceasta constituie un merit de prima ordine — să nu pretindă decât atât cât îi se cuvenea și cât avea nevoie. Prin această înțeleaptă procedură, prin această politică cumpănată România și-a câștigat admirația întregii lumi civilizate și nu exagerez de loc când spun *că mai ales de un an încoace România și-a câștigat un loc de onoare și de frunte în concertul european*.

Relațiile dintre Franța și România.

— Nu știu dacă vă mai reamintiți că la începutul crizei balcanice, când România își formulase pretențiile unele ziare franceze ataca acțiunea diplomatică românească?

— E posibil să fi fost unele păreri izolate. Vă pot afirma însă că dela început Franța a fost pentru România, și astăzi când România a dat dovadă de atâta maturitate Franța nu poate să nu vadă cu cea mai mare bucurie triumful cauzei românești. A fost cu atât mai mult de admirat hotărârea acțiunii românești și măsură în care a fost încheiată această hotărâre, cu cât era evident că acțiunea guvernului românesc n'ar fi putut să ajungă la bun sfârșit dacă nu corespundea în același timp sentimentului public. Această forță morală a dat acțiunii României o aureolă și mai frumoasă și nu trebuie să mă surprindă dacă și astăzi tot spre România se îndreaptă ochii acelor cari doresc cu sinceritate pacea. *Să credeți că noi străinii vedem mai bine dela distanță importanța rolului pe care l'a jucat România, decât îi puteți vedea d-voastră în țara d-voastră și când auziți cuvinte de admirație pentru acest rol să credeți că ele sunt absolut sincere.*

— Știu că românii ne iubesc și noi nu cerem altceva decât să ne putem apropia și mai mult unii de alții.

Credeți posibilă o apropiere politică.

— Intre Franța și România au fost totdeauna cele mai bune relații. Astăzi când România a devenit, după cum am spus, un factor atât de important strângerea acestor relațiuni, dându-le chiar un caracter politic, nu văd de ce n'ar fi posibil.

Știți totuși că n'a prea făcut bună impresie în România faptul că n'a reușit împrumutul în Franța?

— Au fost neînțelegeri regretabile cărora însă nu trebuie să le acordăm vreo gravitate, dimpotrivă puteți fi siguri că la prima ocaziune se va repara gresala. România nu este un Stat căruia să i se discute creditul; o țară bogată ca a d-voastră cu resurse proprii, o țară care a dat dovadă de atâta vitalitate, de atâta hotărâre, și mai ales de atâta măsură, nu poate să nu găsească oricând creditul de care ar avea nevoie la un moment dat.

Pacea dela București.

Va fi durabilă pacea dela București? — Ceea ce știu este că pacea dela București există. Nici nu vreau să mă cuget și nici nu trebuie să ne gândim că ar fi cineva care să risce să calce tratatul de pace dela București sau să încerce o revizuire. Aceasta e o chestiune care nu trebuie nici măcar ridicată. Că e cineva nemulțumit? Se poate.

Când nu sunț nemulțumiri? In orice caz de data aceasta a fost numai unul nemulțumit și nu ambele părți cum se întâmplă uneori. Pacea dela București există, aceasta e fapt, aceasta știu.

Rolul Marilor Puteri.

Venind vorba despre rolul marilor Puteri, d-l Doumergue a spus următoarele:

— Peste 10 sau 15 ani, spune d. Doumergue, se vor putea aprecia sforțările și tactul marilor Puteri pentru a evita o conflagrațiune generală. Se va vedea atunci, dela distanță, cât de mult se datorește marilor Puteri cari au avut stătea interese în joc și cari cu toate acestea nu și-au pierdut sângele rece și au înfățișat cu înțelepciune orice neînțelegeri între ele. Conferința dela Londra n'a avut un rol important. Dacă în parte tratatul dela Londra n'a avut aplicațiune, vedeți însă că și astăzi încă, în multe chestiuni, se referă la hotărârile dela Londra. Este autoritatea morală a acestor hotărâri care a rămas.

— Știu că se ironizează încete-ineala tratatelor diplomatice. Cu toate acestea de câteori această încete-ineală, nu este binefăcătoare, căci ea rezolvă chestiuni cari altminteri ar aduce războiul! Grație tratatelor pe cale diplomatică conflagrațiunea generală a fost înlăturată și acum.

Autoritatea morală a României.

Relevând importanța tratatelor diplomatice ale României, prim-ministrul a observat:

— Că guvernul a căzut, aceasta n'are importanță. Era guvernul țării și oricine ar fi azi, tot guvernul țării este și acțiunea a rămas și rămâne a României. Fapt este, că această acțiune a fost din cele mai strălucite și că prin ceea ce a făcut România pentru pacea dela București și la Atena, și-a câștigat în istoria omenirii o autoritate morală incontestabilă.

Venind vorba despre pacea dela Atena, și despre eventualitatea unei noi alianțe balcanice, d-l Doumergue a zis:

— „Firește, dacă România ar acorda protecțiunea ei unei asemenea alianțe, care ar urmări să fie un factor de pace în Balcani, toată lumea ar fi mulțumită“.

— Credeți însă că Bulgaria ar renunța la ideea unei revanșe?

— Spre România desigur că Bulgaria n'ar și va mai întoarce ochii

pentru vre-o revanșă și ca Bulgaria să provoace un nou război în Balcani mi-e imposibil să cred, căci ar trebui să presupun că nu mai există înțelepciune în cea țară, și aceasta n'o cred. Din potrivă eu cred că și Bulgaria și toate Statele balcanice vor căuta acum ca printr-o politică de pace în afară să caute să se dezvolte în interior. Este un interes economic general. Și am din nou ocaziunea să relev cât de mult a făcut România și pentru piața mondială restabilind pacea și aducând astfel liniște în viața economică mondială.

Pactul româno-maghiar.

In chestia pactului nu s'a lăsat nici un moment nou. Ziarele repetesc știrile date până acum, despre convenirile membrilor comitetului și a prelaților cu Tisza. Nici chiar cel mai învențios ziar, cum e «P. Hirk» nu poate înregistra ceva nou, senzațional. Relevează deci iarăși înflințarea unei secții românești în ministerul de culte. Numeste și persoanele, cari vor conduce această secție, anume *Dr. Petru Ionescu și — Aurel Olteanu*. Închipuiți-vă pe Aurel Olteanu al dlui Dr. Marșieiu, așa cum l-a zugrăvit dânsul, în penele lui adevărate, la tribunalul din Arad — închipuiți-l pe acest om mangrlist conducător al chestiilor românești bisericesti-școlare, în minister! Atâta noroc, că informația cu secția română, s'a dezmințit oficios îndată după apariția ei.

Moștenitorul Greciei la București.

Toastele regelui Carol și al moștenitorului Greciei.

La banchetul dat la Palat Mercuri seara în onoarea principelui moștenitor al Greciei Gheorghe, Maj. Sa *Regele Carol* a rostit următorul toast:

„*Vizita A. V. Regale mi-a produs o vie satisfacție cu atât mai mare cu cât observ prin ea o confirmare a relațiunilor cordiale către cele două popoare.*

— Aceste raporturi imi sunt foarte prețioase de oare ce au fost cimentate printr-o acțiune comună care a contribuit să restabilească pacea și să asigure echilibrul balcanic.

— *Am ferma convingere că acest fapt istoric, va contribui a strânge tot mai mult legăturile noastre de amicitie și a deschide o eră nouă de calm și prosperitate pentru Statele noastre.*

— Facând urările cele mai călduroase pentru Rege, mult iubitul Vostru tată și pentru membrii familiei Voastre ca și pentru un viitor fericit al Greciei, ridic paharul meu în sănătatea auguștilor Voștri părinți și în sănătatea Atetei Voastre Regale. *Trăiască M. S. Regele și M. S. Regina Elena!*“.

Principiile moștenitor Gheorghe a răspuns următoarele:

— „Să-mi permită Majestatea Voastră să-l exprim toată gratitudinea mea, pentru primirea atât de cordială cu care M. V. m'a întâmpinat, și pentru

binevoitoarele cuvinte pe care le-a pronunțat.

Imi voi face o datorie de a transmite augustului meu tată aceste probe de simpatie, care sunt o dovadă prețioasă a relațiunilor de cordialitate cari există între nobila națiune Română și poporul Elan, ca și între glorioasa dinastie a M. Voastre și a noastră.

— Rezultatele dobândite prin intervențiunea României și tratatul dela București, au făcut să se realizeze mai bine comunitatea de interese dintre amândouă țările noastre. Ele vor contribui a strânge tot mai mult în viitor și a face tot mai întinse, raporturile cordiale care le unesc astăzi pentru prosperitatea și fericirea ambelor popoare.

Trăiască M. Voastră, Trăiască M. S. Regina, Trăiască A. A. LL. Principii Moștenitor și augusta Lor familie.

Eri cu un tren princiar, familia princiară și moștenitorul Greciei au plecat la Sinaia, de unde se vor întoarce la ora 8. Azi la ora 11 se va ofilia la capela grecească, un Te-Deum la care va asista moștenitorul Greciei, d-l Venezelos care sosește azi din București și d-l I. Brătianu și E. Porumbaru. La 11 jum. principele va primi pe membrii coloniei grecești, în palatul legațiunii; iar la 12 va lua dejunul la legațiune, împreună cu familia ministrului plenipotențiar și d-l Venezelos.

Consiliul mareșalilor. Alături, Joi s'au întrunit la Schönbrunn cele mai înalte autorități militare ale Austriei. Aduarea a fost prezidiată de M. Sa. A ținut Jol și s'a continuat și eri. S'a discutat schimbările contemplate în statul personal. A fost interesantă citirea listei de conduită a comandanților superiori militari. Se spune, că e proiectată înființarea a două noi corpuri de armată, a corpului 17 și 18.

Mâna lungă a Rusiei.

Situație nesigură. — În jurul alianței balcanice.

Opinia publică europeană este din nou ținută în agitație pe baza știrilor lansate din diferite centre europene despre o încordare a relațiunilor între Rusia și Austro-Ungaria și despre nuzintele Rusiei de-a a lungeba o nouă alianță balcanică.

Ziarul „Frankfurter Zeitung“, un organ cărui îi place de atfel să înregistreze știri senzaționale, prezintă astfel atitudinea Rusiei în momentele de față:

Rusia a înc put o propagandă în Galiția ca să provoace acolo o situație insuportabilă. Întruiriile Rusilor ținute în ultimul timp nu erau altceva de cât locul de întâlnire al agitatorilor ruși. Pe de altă parte Rusia face tot posibilul să reinvieze confederația balcanică, cu scopul de a lovi tot mai mult în Austria. Acesta este motivul pentru care Rusia recurge la toate mijloacele ca Serbia să intre în alianța greco-română. Până acum România s-a opus cu îndârjire acestei intențiuni a Rusiei pentru a pune stavila planurilor agresive ale Serbiei și se poate ca România

Cronica de Duminecă.

— Păreri și impresii. —

Ce grădini frumoasă e literatura. O grădini binecuvântată de Dumnezeu, în care, într-o dulce înfrățire, crește și se îndreaptă cu ochii către soare viorica parfumată, crinul înrouat și spanacul indispensabil atâtor mâncări picante.

Criticul sau cronicarul român are pentru toate aceleași părintească îngrijire. Știe el că fle-care plantă e bună la ceva. Chiar și mătrăguna. De acela fle-care burulană literară își are umbra sa. Nici unul dintre «scriitorii» tineri nu se poate plânge că n'a fost încurajat. Răsfoii colecția revistelor literare și ilustrate. La fiecare pagină dai de o celebritate. pe fle-care coloană vei întâlni chipul mai mult sau mai puțin simpatie, într-o atitudine banală, al unui sămănător de idei, al unui cultivator al simțirii românești.

Cetitorul și iubitorul de literatură privește nedumerit, caută să și amintească de numele de sub portret, să și reconstruiască un vers, o idee, o simțire aleasă desvârlită de candidatul la nemurire. Nimica. Se frământă, chiamă în ajutor caetul lui de note. Nicăiri însă nu găsește că l-ar fi mișcat o clipă un rând al celebrității ce-l sfidează din pervazul clișeului.

Pentru-că de fapt cei mai lansati dintre «scriitorii» noștri sunt din întâmplare cei mai seci, cei mai fără de talent și cei mai inculți. Nici unul dintre acești impetuosi cerșetori de nemurire nu au de plidă bacalaureatul. Foarte puțini au audat cursuri universitare. Cât pentru ocuparea serioasă cu chestiuni de artă și literatură — asta o fac puțini modeste, cari mai nădăjduesc într-o îndreptare cât de târzie.

Cea mai mare parte dintre cei cari bat cu atât curaj la poarta nemuririi sunt pehlivanii, cari au profitat de dizordinea vieții noastre în general și au introdus în literatură toate păcatele vieții politice. Și azi ne cutremurăm, văzând că, după-cum în viața politică cel ce face gălăgie mai mare, are mai multă trecere, tot astfel în viața literară încep să se afirme tocmai tarserorii, cari n'au nimica afară de frazele sforăitoare.

Cine nu cunoaște astăzi «pe »maestrul« Cincinat Pavelescu bună-oară? Căți dintre cetitori nu s'au izbit la răstimpuri de potopul de banalități furnizate drept epigrame »improvizate« de vre o douăzeci de ani încoace? Cine n'a auzit de Al. T. Stamatiad, pe care d-l Gârleanu a avut chiar curajul de a-l plimba la Arad și Sibiu? Toți vedem pe așele teatrului titluri de piese iscălite de d-nii Herz și Eftimiu.

Un public inconștient le gustă și un profesor și mai inconștient are curajul să se pronunțe în favorul lor. Și cu toate acestea nu vei găsi în tot ce au aruncat acești domni în publicitate nici un rând trăit, nici un gând care să te oprească prin nici o esteriorizare a simțirii care să-ți fie simpatice prin sinceritatea ei, prin căldura ei.

Produse ale unui mediu, în care stăpânește minciuna și lipsa de sinceritate, e firesc ca toți acești oameni, neputându-se emancipa prin o cultură serioasă, să fie espreșia fidelă a minciunii și falsității. De unde vor sămăna ei idei, dacă nu le au? De unde vor scoate un accent sincer, dacă nu s'au oprit nici-odată serios în fața vieții? Dacă n'au trăit o singură clipă decât în preocupări de strategie literară? Dacă nu l-a mișcat decât popularitatea ieftină și dorul de câștig? Când ori-ce chestie, care interesea neamul acesta românesc le-a dat cel mult prilej de zeflemele?

Criticul de regulă despart opera de om. Cred că este o gresală. Înainte, de a analiza opera de artă, trebuie să cunoști bine pe om. Opera de artă trebuie să fie manifestarea sinceră a sufletului lui. Deci ori de câte ori vei vedea un individ fără de nici un scrupul, fără de nici un pic de evlavie în suflet că debitează vorbe mari, ună va lăsa

cel mult indiferent. Sau imi va face impresia lupului moralist. Efectul unei opere nesincere, chiar când în apariență are o tendință bună, e dezastros. Pentru-că nu și poate tempera veninul falsității.

Un exemplu am avea în întreagă opera d-lui Cincinat Pavelescu. Pornite dintr'un suflet de zeflemist, toate poeziile d-lui cu pretenții de seriozitate sunt lipsite de căldura și evlavie ce ne-apărat se cere unei bucăți lirice. Reclama obișnuită a trambiat cu mult brio apariția volumului Dsale. Aș vrea să știu însă dacă s'a găsit un singur suflet conștient, cinstit și sincer care să se fi simțit încălzit de un singur vers din întreagă cartea tipărită de d. P. din nou. Același lucru s'a petrecut cu volumul de versuri al d-lui Eftimiu. Și același lucru se va petrece cu toți măruntelii și cu toate mărunțelele, cari mână cu minciunile lor sulemenite câmpul ce ar trebui respectat al artei. Lumea începe să se sature de vulpoi predicatori cari sub diferite măști s'au plimbat necontrolați în toate manifestările vieții noastre.

A sosit, cred, vremea să ne dăm seama că literatura și arta în genere trebuie să fie un mijloc de înălțare, de purificare sufletatească, iar nu un fel de praf cu care să se orbească ochii celor ușor de indus în eroare. Negustorii cari dau zdreanța țesută din urzică drept stofă

de mătase, vor trebui să se mulțumească cu speculațiile ce le-au putut face până acum. Un control serios se impune. Se impune cu atât mai mult cu cât vedem că anumite reviste dau publicului drept literatură efucbrațiile unor indivizi cari mână vor trebui în ternași în balamuc. Faptul că se găsesc reviste și ziare, cari publică halucinațiile analfabetului licean dela Cluj ne dovedește îndăzneala până unde a mers disordinea în manifestările noastre literare. Până unde are curajul să meargă inconștiența și absoluta lipsă de cultură și simțire.

Ne plângem că nu avem caractere. Cât timp vom privi indiferenți la hrana sufletatească ce se dă cititorilor drept literatură și spectatorilor drept artă, strigătul va rămâne zadarnic. Un suflet îmbibat cu venin nu va putea să se ridice niciodată de-asupra preocupărilor meschine. Nu va fi nici odată capabil de nici o jertfă. Și ideile înălțătoare nu se pot lua decât dintr-o literatură cultivată de spirite alese și sincere.

În notițele ce vor urma voi căuta să lămuresc aceste afirmațiuni cu operele apărute de căți-va ani încoace.

R. Siliu.

să păstreze și în viitor aceeași atitudine.

Rusia continuă o altă acțiune și la granița germană, unde concentrează trupe însemnate. Scopul acestei acțiuni este de a prepara terenul în România, pentru anumite scopuri, cari n-au reușit în 1912, din cauza opunerii Germaniei.

Intrevederile actuale dela Petersburg sunt viu comentate cu deosebire de ziarile vieneze, cari se îndoiesc de posibilitatea unei noi alianțe balcanice. Cu toate acestea „Reichspost” constată că surprizele nu sunt excluse Rolul preponderant în eventualul război balcanic îl va avea bine înțeles România. Dar acei ce-și închipuie că e suficient să faci un semn pentru ca România să se erijeze în jandarm, se înșală.

„Ostdeutsche Rundschau” e de părere, că eventualele primejdii ce ar putea rezulta din actualele constatări pot fi înlăturate prin două mijloace: Austria și Italia satisfacând toate cererile Greciei și luând orice motiv de raliere la alianța balcanică iar uneltanțe sârbo-grecești trebuie să i se opună alianța tuturor celorlalte state balcanice. În cazul când s-ar alege al doilea mijloc ar fi bine să se grăbească consolidarea Albaniei și să se evite, orice ar putea tulbura relațiile noastre cu România. Contele Tisza a luat frumoasa inițiativă de a împăca pe Români din Ungaria, iar dacă a fost determinat la aceasta prin motive de ordin politic intern, cunoaște desigur marea importanță ce ar avea pacea dintre Români și Unguri pentru relieful monarhiei cu România. Ziarul cere pentru orice eventualitate măsuri de siguranță față de primejdii ce se anunță

tatenze, ca să se declare că intră în sînul partidului național român și primește ca obligatoare pentru el toate hotărârile partidului.

Apoi datorința conducătorilor cari se vor alege (și cari astăzi nu există) va fi, că luând ei, în desbatere toate chestiunile de interes pentru noi din programul adunării comitateneze, să stabilească înalta noastră a Românilor. Astfel fiind disciplină, având conducătorii, stînd preciz în ce direcție să lucrăm, am deveni iară factorul important din trecut și n'ar trebui să roșim, că acest colț de pătrînt românesc, care a dat nașunii atîta bărbați iluștri, astăzi s'a prefăcut în țara epigonilor.

Senior.

Procesul Rutenilor. Ascultarea contelui Bobrinsky a durat Joi, ziua. Intreagă. El a căutat să atenuze poziția acuzaților, dar a fost contrariat de fașunile martorului Duliscovici, inspectorul detectivilor poliției de graniță. Duliscovici a fost însărcinat de guvernul ungar să afie, că mișcarea Rutenilor e numai religioasă sau are scopuri politice? El a mers în Rusia, unde a stat 7 săptămîni la Bobrinsky, și a aflat, după cum fascionează acum, că scopul principal era, ca Rutenii să treacă la ortodoxie, pentru că acela care e ortodox e legat de Rusia.

Interogatorul lui Duliscovici a ținut două ore, în care timp contele Bobrinsky nu l-a învrednicit nici cu o privire. Duliscovici a spus multe lucruri împovărătoare pentru acuzați. Terminându-se Joi seara interogatorul lui Bobrinsky, el a plecat Vineri dimineață, trecînd pe la Predeal în România.

Istoria României sub domnia Regelui Carol.

— Cîteva rectificări și lămuriri. —

Unele ziare străine și după ele, o parte din presa noastră, au anunțat că d. Titu Maiorescu se ocupă cu scrierea unei „Istorie a României sub domnia Regelui Carol” și acestei opere, merită să încununeze o lungă și bogată carieră politică, consacrată acelușel partidului conservator tot timpul cel rămîne disponibil, prin retragerea sa din demnitățile publice. D. Maiorescu — spun aceste ziare — a ajuns cu lucrarea sa până la anul 1896, ceea ce reprezintă 30 de ani din glorioasa domnie a înțeleptului nostru Suvoran și cu amănuntul că fostul prim ministru va edita opera sa și în limba germană, știrea aceasta a făcut încredințarea presei europene.

Astfel prezentată, informația nu corespunde în totul adevărului și se impune să facem cîteva rectificări.

Cărd a început în 1897 publicarea discursurilor sale politice, d. Maiorescu a crezut necesar, pentru înțelegerea mai bine a faptelor la cari cuvîntările sale se raportau, să însoțească fiecare volum cu o introducere explicativă asupra evenimentelor vieții noastre publice și aceste introduceri formează ca și o istorie a acelor timpuri.

Trec pe rînd, pe dinaintea ochilor noștri, întâmplările la cari autorul a participat și în cari a fost chemat să își spună părerea și în acest mod, cititorul e pus în măsură de a aprecia nu numai valoarea documentară și frumoșetea literară a discursurilor pronunțate, dar și legătura lor istorică cu timpurile dispărute, în cari ele au fost rostite.

Avem în față întreaga viață politică a României dela 1863 încooce, cu toate evenimentele importante cari au exercitat o influență asupra dezvoltării noastre publice, cu toate personalitățile cari au luat parte la ele, determinînd această dezvoltare și cadrul se lărgește tot mereu. În măsură în care vremea curge. Din simple note explicative, introducerile devin pagini de istorie trăită, cea mai completă și cea mai abundentă în fapte și până astăzi, d. Maiorescu a dat la lumină patru asemenea introduceri, în afară de prețioasele lămuriri ce însoțesc unele din discursurile publicate până astăzi, în număr de 113.

Introducerea volumului I. apărut în 1897, povestește două din epocile cele mai agitate ale vechilor principate reunite sub sceptrul lui Carol I. de Hohenzollern. Prima începe dela dată memorabilă de 11 Februarie 1866, adică dela detronarea lui Cuza Vodă și merge până la 11 Martie 1871. momentul când s'a format ministerul lui Lascăr Catargi, iar a doua îmbrățișează activitatea rodnică a guvernului conservator format în momente de grea cumpănă pentru țară și din care a făcut parte și d. Maiorescu.

În introducerea volumului al II-lea, găsim alte două epoce din istoria țării. Avem mai întâi cădere — 3 Aprilie 1876 — și daroa în judecată a guvernului Lascăr Catargi, iar după aceasta, epoca tragică a războiului Independenței, cu debuturile lungi guvernării a lui Ion C. Brătianu și ajungem astfel la 14 Martie 1881, data proclamării regatului.

Volumul al III-lea al discursurilor d. lui Maiorescu a apărut în 1899 și în introducerea care-l însoțește, a curs continuarea istoriei guvernării liberale de 12 ani, divizată ca și celelalte în două părți. Cea dintîi merge până la 26 Februarie 1883, data când s'a încheiat tratatul din Londra care a regulat chestia Dunării, iar a doua se ocupă de revizuirea Constituției și de împrejurările cari au determinat dezastrosa cădere a regimului liberal, în 23 Martie 1888.

Al IV-lea volum al discursurilor nu a apărut decât în 1914 și introducere sa se ocupă de cele două epoce ale guvernării conservatoare de șapte ani. În prima, sunt cuprinse guvernările T. Rosetti, P. P. Carp și T. Rosetti-G. Vernescu 23 Martie 1888 până la Martie 1889 până în Noemvrie acelaș an; general G. Manu - Noemvrie 1889 până în Februarie 1891 și general Florescu Vernescu, iar a doua e consacrată expunerii activității marelui ministru conservator Lascăr Catargi A. Lahovari P. P. Carp-Maiorescu, care guvernează din Decemvrie 1891 până la 3 Octomvrie 1895.

La această dată se formează primul guvern al d. lui D. A. Sturdza și aici se oprește și lucrarea d. lui Maiorescu. Ultimul discurs pronunțat de d. sa, al 113-a în ordinea publicăției, poartă data de 3 Decemvrie 1894.

Pentru restul timpului care s'a scurs de atunci, fostul președinte de consiliu are deja adunat tot materialul necesar, discursuri și introduceri, și ele vor apare treptat, treptat, în măsura în care ocupațiunile i-o vor îngădui.

Iar când lucrarea va fi gata, d. l. Maiorescu are intenția de a reuni toate introducerile apărute într-unul sau mai multe volume, după cum trebuința va cere și aceasta va fi ceea ce presa a numit „Istoria Românilor sub domnia Regelui Carol”

Indiferent însă de titlul ce va purta această operă de răbdare și de muncă, la care autorul lucrează de cîteva decenii, va fi în acelaș timp o glînda vie a unor vremuri pe care el le-a trăit, la care a luat o parte activă în care a lăsat o urmă ce nu se va șterge și posterității va putea privi, în această oglindă, faptele acelor cari au luptat pentru întărirea și înălțarea României de astăzi.

„Conserv. torul”

ȘTIRI.

— 24 Ianuarie 1914.

Șeful statului-major al armatei române. Alăm din București, că d-l general Hârju, fost ministru de război, a fost numit șef al marelui stat-major al armatei.

Cursurile Asociațiunii. În sala festivă a Muzeului Asociațiunii, (Sibiu) cu începere dela 8 Februarie nou 1914, în fiecare Duminică, se vor ținea următoarele cursuri, în următoarea ordine: La 8 Februarie n. dela orele 5—6½: Dr. Ioan Lupaș: »Istoria universală în ultima jumătate a veacului al XIX-lea.

La 15 Februarie n. dela orele 5—6½: Dr. Ioan Ursu: »Istoria României dela Unirea Principatelor până astăzi.

La 22 Februarie n. dela orele 5—6½: Ioan Agărbiceanu: »Cultura ardelenă în jumătatea a doua a veacului al XIX-lea.

La 1 Martie n. dela orele 5—6½: Dr. Siliu D. Agomir: »Istoria Românilor din Ungaria dela 1848 până în zilele noastre.

La 8 Martie n. dela orele 5—5½: Dr. Iancu Nistor: »Istoria Românilor din Bucovina și Basarabia în veacul al XIX-lea.

La 15 Martie n. dela orele 6—7½: Oct. C. Tasăduanu: »Războiul din Balcani. Campania armatei române. Teritoriul cucerit (cu protecțiuni de schiopicton).

La 22 Martie n. dela orele 6—7½: Dr. Alex. Bogdan: »Literatură română dela »Junimeca până astăzi.

La 29 Martie n. dela orele 6—7½: Dr. N. Drăganu: »Filoilogia românească dela școala latinistă până astăzi.

La 5 Aprilie n. dela orele 7—8½: Al. Tzig ra-Samurcaș: »Istoria artelor la Români în ultimii 50 de ani (cu protecțiuni de schiopicton).

În Dumineca Florilor dela orele 7—8½: Simion Mehedinți: »Cultura românească în v acul al XIX-lea.

Avere străină în mâni românești. Despre vrednicia unor țărani dinur-

mică comună se scrie »Foil Poporului» următoarele: Comuna noastră Proștea Mică se află în comitatul Târnavei-mic. E un sat mic sășesc, cu vr-o 115 familii, dintre cari majoritatea sunt Sași iar Români sunt numai 25 familii. Dar Români de aici sunt creștini buni și economi harnici. Ei muncesc ziua și noaptea, iar ce câștigă în sudoarea feții lor, cruță cum se cade. De aceea ei înaintează, pe când Sașii scad în proprietatea de pământ. Români în acești 2 ani săraci și mai înainte cu 2 ani, au cuprins pământ sășesc în preț de 14 mii 294 coroane, fără ajutorul culva, numai din câștigul lor propriu. Iată cum înaintează oamenii prin muncă și cruțare! Laudă lor!

Noua linie ferată peste Câmpia Ardealului. Ministrul ung. de comerț și industrie, cu ordinațiunea de sub n-rul 92528/1913, a încuviințat construirea unei nouse linii ferate dela Gherla la Șermășel. Linia va atinge comunele: Gherla — Fizeșul-Gherlei — Santioana-Ghiolț—Țaga — Sucutard — Cămărașul-deșert și Șermășel Lucrarea se va începe numai în anul 1915.

»La Corresponsenza Rumena». A apărut la Parma Nr. 22 al revistei d-nului Fava. În fruntea revistei se apreciază schimbarea de guvern în România, se dau apoi diverse știri din viața română.

Dintre ele relevăm știrea, că în Veneția se înființează un comitet italo-român. În frunte cu d-nii Weisswesterheim, conte Emiliu Stăttineanu și contele Euguerrando Miari. Scopul comitetului este să cultiva și a îndrepta spre rezultate practice relațiunile de prietenie dintre aceste două popoare înrudite.

Salutăm împreună cu »La Corr. Rumena» această frumoasă inițiativă.

Despre scriitorul rus Maxim Gorkij se anunță următoarele din Viena: Maxim Gorkij a plecat din Pustamjaki și s'a dus pentru câteva săptămîni la Moscva, unde vrea să vadă pe niște vechi prieteni ai săi, cu cari să se conzulte asupra scrierilor sale. Știrile răspândite în străinătate despre starea d sperată a poetului nu sunt adevărate Gorkij este supravegheat continuu de detectivi. Se afirmă, că scriitorul rus ar avea de gând să editeze un ziar și să colaboreze regulat la o revistă literară. Gorkij și-a vîndut operele sale editorului Sutnîn din Moscova pentru suma de 560 mii de coroane. Luna viitoare va apare un mare roman și două drame ale lui Gorkij.

De condamnat. Societatea maghiară pentru ajutorarea școlărilor lipsiți, din Reghin, a aranjat o petrecere. În lungul șir al membrilor aranjatorilor găsim pe următorii români: d-nii Birtalan Sándor subjude, Kállini Viktor dir. de bancă, Kodarczeza Gyula candidat de adv., Marinovits Emil contabil la »Mureșan», Méra Viktor farmacist, Dr. Popescu Tivadar și Dr. Trutia Jenő advocați.

Intrebăm, ce i-a îndemnat pe acești Români, să lase să le figureze numele între aranjatorii epadiei și cu fără percuși? Ce rost are faptul acesta condamtabil?

Cît costă un soț? Americanele au făcut și acest calcul ciudat. În urma unui anunț, pe care o doamnă măritată l-a publicat într-un ziar, că vrea să-și vîndă soțul pentru suma de 5000 lei, — americanele s-au pus pe lucru, bă-tându-și capul cu stabilirea prețului, pe care-l merită un soț. Și au stabilit următoarele prețuri: un soț dela 25—30 ani costă 3000 lei; dela 30—40 ani 4000 lei; dela 40—50 ani 5000 lei și dela 50—60 ani 7000 lei.

Ce norma și-or fi luat americanele la stabilirea acestor prețuri, nu știm. Destul că danșele — după cum se vede din datele de sus — măresc prețul după bătrînețe (?), desmintînd astfel vechi a zicală românească: »Omul dacă »nbătrînește, pune-l pae și-l pîrleşte!»

Din America în Europa într'o zi. Se telegrafiază din New-York că un vestit proprietar de prăvălii, Rodan Vanemaker, cunoscut ca mare mecenate al aviației, a însărcinat pe pilotul american Clau Curtiss, un vestit constructor de aeroplan, să pregătească un hidroplan, care — ori cît ar costa — să fie astfel construit, încât să poată trece cu el peste Oceanul Atlantic, în Europa. Curtiss a primit această însărcinare, mai ales că Vanemaker l-a asigurat că pentru o astfel de întreprindere îndrăzneață ar jerfi bucuros și un milion de dolari. Curtiss e hotărât ca în luna lunie a acestui an să facă drumul peste ocean, și după planul lui, șborul din America în Europa — aplicând la aparat niște motoare puternice — îl va face într-singură zi, plecând la răsăritul soarelui din America și sosind pe țărmul european deodată cu apusul soarelui.

Știri mărunte. Revărsarea fluviilor din Brazilia (America de Sud) a făcut și face mari pustiri. Intreaga provincie Bahia, cu sute de orașe și sate se află

sub apă. Mai bine ca o mie de persoane au murit înecate. Pagubele sunt incalculabile.

— Din Paris se anunță: Aviatorul Reals, pe când făcea altătieri experiențe cu un biplan, deasupra aerodromului Villacoublay, a căzut dela 200 m. Corpul aviatorului a fost oribil mutilat.

— Banca Germaniei a scăzut asomptul dela 4%, la 4 procente. Iar lombardele dela 5%, la 5 la sută.

O fetiță curată și sărguincioasă, care vorbește numai românește, caută aplicare la o familie română. Remunerația 5—6 coroane lunar și întreținere. Cei interesați să se adreseze la administrația ziarului nostru. 1—3.

Din Brașov și Țara-Bârsei.

Convenirea socială a meseriașilor noștri.

Vechea noastră Asociațiune pentru sprijinirea învățăcelilor și sodalilor meseriași români din Brașov aranjează — precum am anunțat — Joi seara în 12 Febr. obicnuita convenire socială în sala Redutei, cu următorul program:

1. A. Popovici: »Marșul lui Tudor», corul bărb. al Asociațiunii. 2. G. Dima: »Uite mamă», corul bărb. al Asociațiunii. 3. Declamațiune. 4. A. Popovici: »Dorul Ardeleanului», cor bărb. cu solo de tenor și bariton. 5. Declamațiune. 6. T. Popovici: »Pribeagul», cor. bărb. 7. Teștru: »Trei Doctore», comedie într'un act, localizată din l. germ. de Virginia A. Valcu. Personale: 1. Bălcean, moșter: d-l Constantin Voicu. 2. Adela, soția lui: d-ra Elena Aldea. 3. Nell, fica lor: d-ra Maria Aldea. 4. Adrian C.: d-l Ioan Brotea. 5. Ioaneasa C.: d-l Ioan Bratu. 6. Doctorul Georgian: d-l Nicolae Arsu. 7. Ion servitorul: d-l Ioan Tampa. 8. Lina, în serviciu la Bălcean: d-ra Maria Bumbac. După producțiunea petrecere cu dans.

La revedere deci Joi seara în sala Redutei, ca și în modul acesta să arătăm interesul și sprijinul nostru față de cercul vrednicilor noștri meseriași!

Bilete de intrare se află deja de vânzare la firma *Eremis nepoi* și seara la Cassi. Prețul de intrare de persoană 1 cor. 20 ileri.

Adunarea casinei române.

Adunarea generală ordinară a Casinei române din Brașov se convoacă prin aceasta pe *Du nenea*, în 8 Febr. (26. Ianuarie v.) 1914 la 4. oare p. m. în localul casinei cu următoarea

Ordine de zi:

1.) Deschiderea adunării și designarea verificatorilor. 2.) Raportul Comitetului pe 1913. 3.) Societățile pe 1913 și absolvirea Comitetului 4.) Alegerea noului Comitet și a revizorilor pe 1914. 5.) Aboarea ziarilor pe 1914 6.) Votarea bugetului pe 1914 7.) Propuneri și interpelari. 8.) Închiderea adunării.

Brașov în 2 Febr. n. 1914.

Dr. Nicolae Vezerdea, președinte

Nicolae Furnica secretar

Concertul reuniunii de cântări. În vederea concertului de Mercur, seara 18 Febr. n se aduc la cunoștința publicului r.m. următoarele dispoziții:

Bilete pentru Membrii activi și ajutatori, cari și-au plătit taxele pe anul 1913/14 se pot lua în primire săptămîna viitoare în zilele de Mercur, Joi și Vineri la casieria reuniunii R. Ardelen între orele 3—6 la casina română. Membrii își pot achita cu acest prilej și taxele.

Începînd de Sămbătă biletele se pun în vânzare publică la librăria *Zeidner*.

Apolo Bioscop. Sămbătă și Duminică în 7 și 8 Februarie. M. tive antice din Praga (vedere) *Pedeapsa fetei* (umor) Cea mai interesantă fotografie din sezonul acesta »Nebunul satului» drama în 3 acte. »Papucul roșu» comedie în 2 acte. Afară din program: »Z e sau »Dorința și cererea» mare dramă socială în 4 acte cu celebra și frumoasa artistă dela opera comică din Paris Regina Bradet.

La încheierea foi primim dela corespondentul nostru din Budapesta o scrisoare expres, în care ne comunică o convorbire pe care a avut-o cu unul dintre prelații bisericilor noastre. Din această convorbire, pe care o vom publica în n-rul de Luni, remarcăm cu satisfacție solidaritatea de vederi ce există între partidul național român și episcopii noștri.

Proprietar: Mureșianu: *Erasmus & Comp*
Redactor responsabil: Ioan Brotea

„TIMIȘIANA”

instituit de credit și economii societate pe acții în TIMIȘOARA.

Convocare.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „TIMIȘIANA” societate pe acții în Timișoara se convoacă și sunt rugați a participa la a

XXIX-a adunare generală ordinară.

care se va ține în 18 Februarie a. c. st. n. la orele 9 a. m. în localitățile institutului.

Obiectele adunării:

1. Raportul direcțiunii și a comitetului de reviziune și stabilirea bilanțului.
2. Deciderea asupra distribuției profitului curat.
3. Darea absoluturului direcțiunii și comitetului de reviziune pe anul 1913.
4. Alegerea unui membru în direcțiune.
5. Fixarea marcelor de prezență.
6. Eventuale propuneri ivinde în sensul § 22 lit. h. din statutele institutului.

Timișoara, 26 Ianuarie 1914.

Direcțiunea.

Contul Bilanțului pro 1913.

ACTIVA		PASIVA	
Casa în număr	168734.03	Capital societar 10.000 buc. acții & 200 K	2000000
Bon în Giro-Conto și la alte bănci	55279.55	Fond general de rezervă*)	550000
Cambii	2932236.11	Fond de penziune	110703.47
Cambii cu acoperire hipotecară	3969395.60	Depozite spre fructificare	4075970.27
Imprumut hipotecar	3406744.56	Depozite în Cont-Curent	264100.00
Conturi-curente cu acoperire	152443.25	Reescont	1555702
Imprumut pe amanet	2606	Credite contractuale	507624
Capital nevărsat	37930	Imprumuturi hipotecare cedate	2395858.30
Efecte:		Sarcina casei institutului	350000
Nom: 90000 K Renta ung. în cor. cu 4% & 82.50	74250	Dividende neridicate	992
„ 364200 „ Scris. fon. dela Erste		Interese după capital de acții emisiunea IV.	14641.67
„ Temesv. Sparcassa „ 4 1/2 % & 96	349632	Interese transitoare	132703.95
„ 308000 „ Scrisuri fonciare		Contribuție după interese la depozite spre fructificare	9717.87
„ dela „Albina“ „ 5 % & 99	304920	Diverse conturi creditoare	581746.85
„ 192000 „ Scrisuri fonciare		Profit net	246900.73
„ dela „Albina“ „ 4 1/2 % & 95	182400		
„ 150000 „ Obl. com. dela Pesti			
„ hazai első takpt. „ 4 1/2 % & 92	138000		
„ 50000 „ Scris. fon. d. Erdély-			
„ rézsi Magy Jelz hitb. „ 5 % & 99	49500		
„ 40000 „ Ser. fon. dela Magy.			
„ Altalanos Takptár „ 4 1/2 % & 95	38000		
„ 3000 „ Cuoted. Lloyd-Gesells. Timișoara	3000		
Acții dela diverse bănci	83995.15		
Efectele fondului de penziune	109175		
Realități:			
Casele institutului: Centrala Timișoara; filiale: Clacova,			
Vinga, Recaș, Deta și Expozitura Beregsău 665708.04			
Realități de vânzare	4655.01		
Mobiliar:	8446.23		
după amortizare	1446.23		
Interese anticipate la reescont și ipoteci cedate	5374.66		
Interese restante	6063.27		
Diverse conturi debitoare	1249.18		
	12796660.41		12796660.41

Contul Profit și Perdere pro 1913.

SPESE		VENITE	
Interese la depozite spre fructificare	213680.84	Interese dela cambii	388037.32
„ la depozite în Cont-curent	8537.88	„ „ „ cu acoperire hipotec.	318677.31
„ de reescont și la credite contractuale	278932.17	„ „ „ Imprumut hipotecar	269788.97
„ la ipoteci cedate	181547.96	„ „ „ de Cont-Curent	36284.62
Contribuție după interese la depozite spre		„ „ „ pe amanet	230.19
fructificare	22350.27	Venitul efectelor	55970.67
Contribuție erarială și comunală	41549.44	„ realităților	28741.10
Salare	79127.13	„ asigurărilor	303.91
Chirie și spese de cancelarie	41614.12	Proviziiuni	
Diferența de curs la efecte	14643		
Amortizare din mobiliar	1446.23		
Profit net	246900.73		
	1130329.27		1130329.27

Cărăbașiu m. p. director executiv

TIMIȘOARA, la 31 Decembrie 1913.

Miclescu m. p. șef-contabil.

Direcțiunea:

Dr. Adam m. p. preș. Ioan Popa m. p. v. preș. Dr. Cosma m. p. Ionasiu m. p. Dr. Georgevicu m. p. Dr. Coste m. p. Dr. Grăclunescu m. p.

Subsemnatul comitet am examinat contul prezent al bilanțului și cel al profitului și perderilor și confruntându-le cu registrele principale și auxiliare purtate în bună regulă, le-am aflat cu a-eele în consonanță și exacte.

COMITETUL DE REVIZIUNE:

Dr. Șincay m. p. preș dinte. D. Bulbaș m. p. G. Breban m. p. Dr. Valer Mexin m. p. Vincenția Petrovicu m. p.

Călbeaza

la oi, capre, porci și vite mari (boi și vaci) se vindecă numai prin medicina probată a apotecarului SIMION ONICIU din Abrud (Abrudbánya.)

O doză (porție) pentru o oaie 60 fil.
„ „ pentru vite mari 3 cor.

Onor. public e rugat, ca dintr-o comună să se unească mai mulți la comande, căci plata poștei le vine așa mai puțin. La comande peste 100 cor. jumătatea din preț să se trimită înainte. Comande de probă nu se trimit mai puțin decât pentru 10 oi.

Comandele să pot face numai dela

SIMION ONICIU,

apotecar în Abrud (Abrudbánya).

SCRISORI DE MULȚĂMITĂ:

St. die apotecar!

Medicina ce am comandat-o de probă contra călbezei la oi, am probat-o și am aflat-o de foarte bună, am tăiat una după două săptămâni dela folosință și n-am mai găsit în ea decât 6 fire și acele înămoarte, de aceea vă rog încă pentru 30 oi, cât mai în grabă.
Ofitebata, 28 Dec. 1913.

Ion Mladin, m. p., măselear.

St. Die!

Ou leacul în contra călbezei ce am procurat dela D-voastră am probat cu 10 oi și dovedindu-se de foarte bună, am tăiat una după două săptămâni dela folosință și n-am mai găsit în ea decât 6 fire și acele înămoarte, de aceea vă rog încă pentru 30 oi, cât mai în grabă.
Basmateke, 29 Dec. 1913.

Ion Frățușu, m. p. com.

St. Die! Medicina contra călbezei folosită până acum, a scos foarte bine. Medicina precum se vede, are mare efect. — Am tăiat din oile la care le-am dat, în una nu am aflat nicio fir de călbează și fustul ca la miel de frumos, eu toa e că știu sigur, că înainte de a tolași medicina, a avut călbează destulă. în una însă a mai fost câteva fire.
Te rog mai trimite-mi pentru 15 oi.
Kosmatka, 29 Dec. 1913.

Neoghe Kogea, m. p. arădator.

St. Die apotecar! Mă rog să faci bine să-mi trimiți și mie din medicina care ați aflat-o D-voastră, pentru 2 vite mari, oăci am auzit de foarte bună contra călbezei.
Rachta, 1914 Ian. 8.

Nicolae Geju, ott. Caraș-overin.

St. Die apotecar! Probând leacul D-voastră contra călbezei, m-am convins că e foarte bună, oăci după 48 de zile, lepădă călbeaza moartă de guse.
Cea mai mare mulțumită îți aduc din inimă.
Mihalești (Hunyad-Dobra) 914 I. 21.

Mărlinescu George I. Alexandru.

St. Die! Medicina contra călbezei ce am primit-o dela D-voastră, are efect foarte bun, am folosit-o la 10 oi.

Vă rog mai trimiteți pentru 40 oi.
Petria (Lonyatele), 1914 Ian. 21.

Ilie Preda Buliga, m. p. canter.

St. Die apotecar! Luând la cunoștință dela Dl. preot Augustin Mihailu din Porosșeș beș că D-voastră al leacuri pentru călbează și ea e foarte bună oăci am înălțat care erau gata să moară, de aceea trimite-mi și mie, pentru 3 oăci de vite.
Boreșbeș 1914, Ian. 21.

Iorga Lazar, m. p. plugar.

St. Die Oniciu!
Medicina trimisă pentru 10 oi de probă, eu am auzit efect foarte bun, pentru care așa din partea mea, cât și dela cultivătorii de oi, primim mulțumiri.

Acum te rog pentru 161 oi medicină expres Celelalte comande vor urma.
Nagyapostot. Cu toată stima:

Aurel Băran, m. p. comerțiant.

St. Die! Cu mare bucurie și aduc la cunoștință că leacul trimis e foarte bun și-l voi recomanda și la alții. Porumbacul de sus, 914 5/1.
Cu stimă Ion Capățina, m. p.

VITA AMERICANĂ ALTOITĂ

precum și vită americană pentru altoit cuși fără rădăcină și dife-te va-rietăți

furnizează renumita și de mulți ani recunoscută ca cea mai de încredere pepinieră.

FR. GASPARI
(Nagyküküllő vm.) Medias—Medgyes.
Serviciu conștințios. Salari garantate.
Catalogul se trimite la cerere gratis și franco.
In catalog sunt publicate mai multe scrisori de mulțumire, primite din toate părțile țării, astfel că înainte de a face comanda, ori cine poate cere informațiuni, în scris sau verbal dela d-nii proprietari cari mi-au trimis acele scrisori și se pot convinge astfel de absoluta încredere ce o pot avea în firma de mai sus. — (3-24)

Vă rugăm să priviți vitrinele la

LANG, ROSENTHAL & PALMHERT

Târgul boilor Nr. 1. BRAȘOV, Strada porții Nr. 4. (85-50)